

วารสารบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ปีที่..... ฉบับที่..... เดือน..... พ.ศ.

**การศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1**

นางสาวศิริพร คำมาก

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยกำหนดกรอบเนื้อหาเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล และด้านการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ และเปรียบเทียบสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในแต่ละด้านจำแนกตามเพศ และประสพการณ์การทำงานในสถานศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 103 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) การทดสอบค่าที (t -test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way Analysis of Variance) และการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe/ Post hoc Comparison)

ผลการวิจัยพบว่า

สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 อยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอวังน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอวังน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามประสพการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา

ความนำ

สังคมในปัจจุบันและอนาคตเป็นสังคมฐานความรู้ที่การเรียนรู้ ความรู้ และนวัตกรรม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมและสร้างสภาพการณ์เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ และขีดความสามารถของคนส่วนใหญ่ในประเทศ โดยยึดหลักการให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด และตัดสินใจในกิจกรรมสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับตนเองและชุมชนท้องถิ่นการสนับสนุนให้สังคมทุกส่วนและทุกระดับได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และการสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อความสำเร็จในการปฏิบัติเช่นนี้ จะทำให้เกิดพลังชุมชนท้องถิ่นที่เข้มแข็ง อันจะเป็นฐานรากที่มั่นคงในการพัฒนาประเทศอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืนตลอดไปรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดสิทธิและเสรีภาพในการศึกษาไว้ในมาตรา 49 อาทิ การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิตย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ ซึ่งเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และในระดับสถานศึกษาเพื่อให้มีการพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมที่สอดคล้องกันทั้งประเทศต่อไป (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2545, หน้า 39)

ผู้มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา บริหารหลักสูตรตามที่ได้ศึกษาจากแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาที่สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (กรมวิชาการเดิม) กำหนดไว้แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ผู้ดำเนินการจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และผู้ที่ให้ความเห็นชอบสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องเสนอรายชื่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปอีกระดับหนึ่งเป็นผู้แต่งตั้ง นอกจากนี้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังสามารถแต่งตั้งอนุกรรมการการจัดทำหลักสูตรแต่ละกลุ่มสาระได้ เมื่อจัดทำหลักสูตรเรียบร้อยแล้วต้องนำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบก่อนที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551, หน้า 3) ได้สรุปผลการดำเนินงาน 9 ปี ของการปฏิรูปการศึกษา (2542-2551) พบว่าระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ลดลงอย่างต่อเนื่องทุกวิชาในช่วงเวลา 5 ปี นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แนวโน้มของคะแนนผลสัมฤทธิ์ไม่ต่างกัน คือมีแนวโน้มลดลง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ช่วงปี 2546 – 2547 และ 2550 ในวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ใน

ระดับต่ำกว่าร้อยละ 50 ทุกวิชา แต่ในปี 2550 วิชาหลักดังกล่าวมีเพียงวิชาภาษาไทยที่ได้คะแนนเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 50

จากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ด้านการสร้างหรือปรับปรุงหลักสูตร ด้านการใช้หลักสูตรและด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร พบว่าการสร้างหรือปรับปรุงหลักสูตรคือ ผู้บริหารโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตร เนื่องจากไม่สนใจหลักสูตร การอบรมหลักสูตรใหม่ไม่กระจำจัด นอกเหนือจากงานบริหารและงานการเรียนการสอนที่ต้องปฏิบัติมาก ผู้บริหารขาดความเข้าใจในการวางแผนและผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของหลักสูตร ด้านการประเมินการใช้หลักสูตร พบว่าผู้บริหารโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประเมินผล ไม่ได้เน้นเรื่องการประเมินผลการใช้หลักสูตร ผู้บริหารไม่ได้รับการอบรมหลักสูตรใหม่ การติดตามและการประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อนำปัญหาและอุปสรรคมาแก้ไขมาปรับปรุงการเรียนการสอนยังไม่ดีพอ ผู้บริหารโรงเรียนขาดการประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ เนื่องจากมีภารกิจงานนอกเหนือจากงานด้านการเรียนการสอนที่ต้องปฏิบัติมาก และยังขาดความรู้ด้านการประเมินผล การนำหลักสูตรไปใช้

เมื่อผู้บริหารโรงเรียนส่วนมากมีลักษณะดังกล่าว จึงส่งผลให้ครูถูกครอบงำทางความคิดให้ปฏิบัติตามแนวทางที่ผู้บริหารโรงเรียนเป็น จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ ซึ่งจะผลให้การจัดการศึกษาของชาติไม่ประสบความสำเร็จ

จากสภาพการบริหารหลักสูตรที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดข้างต้นนั้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยที่พบมาเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 140 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 103 คน โดยใช้ตารางของ R.V.Krejcie and D.W. Morgan (อ้างอิงจาก ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และศิริพงษ์ เสาภายน, 2559, หน้า 132)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศและประสบการณ์การทำงาน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of congruence (IOC) และหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ สภาพภาพส่วนบุคคล และเนื้อหาที่จะทำวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จำนวน 103 ฉบับ
2. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาจัดระเบียบข้อมูลลงรหัส
3. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และประสบการณ์การทำงาน เกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อ รายด้าน และโดยรวมแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

5. วิเคราะห์เปรียบเทียบการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามเพศ วิเคราะห์โดยค่า t-test

6. วิเคราะห์เปรียบเทียบการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน วิเคราะห์โดยใช้ One Way Analysis of Variance ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงนำค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายชื่อใช้ในการทดสอบโดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's Post hot Comparison)

7. การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ประสบการณ์การทำงานระหว่าง 10 – 20 ปี และประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป ตามลำดับ

2. การศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 103 คน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่าง

4. ผลการเปรียบเทียบการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่าง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่าประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล มีดังนี้

1. ด้านการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับ พบว่า ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล กับด้านการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน รองลงมาคือด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กับด้านการดำเนินการใช้หลักสูตรซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน เนื่องมาจากในปัจจุบันการจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษาจะให้ความสำคัญในด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลัก เพราะเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องศึกษาหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและนำไปสู่การจัดหลักสูตรสถานศึกษา นอกจากนี้แล้วยังมีการประเมินสมรรถนะของผู้บริหาร และหลายๆ โรงเรียนต้องรับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จากสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน มีความเป็นไปได้ว่านักเรียนอาจจะได้รับการจัดการศึกษาครบถ้วนครอบคลุมตามที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้นมีระดับคะแนนผลการทดสอบระดับชาติผ่านเกณฑ์ที่กำหนด โรงเรียนผ่านการประเมินจากองค์กรต่างๆ อันจะส่งผลให้สังคมประเทศชาติมีความเจริญ มั่นคง เพราะได้เยาวชนที่มีคุณภาพไปพัฒนาประเทศชาติ ซึ่งเป็นไปตามทิศทางของกระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 5) ที่ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ต้องการมุ่งพัฒนาให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของยอแสง นาคกระแสร (2557, หน้า 97) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พบว่า สภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้าน การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนดำเนินการ ใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร (การใช้หลักสูตรสถานศึกษา) ด้านการ นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ด้านสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา และด้านการปรับปรุง พัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ทวี เพชรพะยอม (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จะเข้เขต 2 จำแนกตาม ขนาดของสถานศึกษาและตำแหน่งในคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2 ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้วิจัย อภิปรายได้ดังนี้

1.1 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษา อำเภอนายูงน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เมื่อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีการกำหนดสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมที่ สอดคล้องหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รองลงมาคือ มีการกำหนด สาระสำคัญการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และลำดับสุดท้ายคือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงาน วิชาการของสถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เช่น สภาพปัญหา ความต้องการของชุมชน ความต้องการของสถานศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อนำมา จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการทุกฝ่าย มีการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน และมีการนำมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละชั้นปีมาวิเคราะห์เพื่อกำหนด สาระสำคัญการเรียนรู้และตัวชี้วัดรายปีหรือรายภาค สอดคล้องกับงานวิจัยของเทียมจันทร์ ไตวิชา (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนช่องฟ้าซินเชิงวณิชบำรุง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านส่งเสริมสนับสนุนระดับ สถานศึกษา และด้านกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาราย ด้าน พบว่า ทั้ง 3 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน โดยด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และสาระการเรียนรู้รายปีหรือ รายภาค ขณะที่กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้ติดตามและประเมินผลการจัดทำหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2552 ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยบุญทอง พลสมศรี (2559, หน้า 93) ได้ศึกษาวิจัย เกี่ยวกับการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อ สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อสภาพ การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอนายูงน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ครูผู้สอนนำหลักสูตรไปกำหนดโครงสร้างรายวิชา ครูผู้สอนออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และจัดทำแผนการเรียนรู้ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผน และมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน ครูผู้สอนมีการใช้สื่อที่หลากหลาย ลำดับสุดท้ายคือ มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการบริหารและบริการวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ เอกสารหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอนอย่างเพียงพอ สอดคล้องกับงานวิจัยของอังสุมารินทร์ รูปงาม (2559, หน้า 67) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในระดับประถมศึกษาในอำเภอลำปาง การศึกษาที่ 4 การดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายข้อ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติตาม โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เตรียมการเพื่อการรองรับการประเมินคุณภาพจากองค์กรภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิภารัตน์ กันทะมาศ (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอบุณฑล จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาข้อที่มีการปฏิบัติโดยมีร้อยละสูงสุดคือ เตรียมการรองรับการประเมินคุณภาพจากองค์กรภายนอก

1.3 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ วางแผนการนิเทศ และสร้างเครื่องมือการนิเทศอย่างเป็นระบบ มีการสร้างความเข้าใจ และสร้างทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตรสถานศึกษาแก่ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีการกำหนดแนวการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย และมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาและงานวิชาการจากหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา และลำดับสุดท้ายคือ มีการจัดทำคู่มือการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่มีหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และมีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามสภาพจริง รวบรวม วิเคราะห์ สรุปและรายงานผลการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาได้รับทราบเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และมีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และเตรียมความพร้อมสำหรับการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งเป็นไปตามกรอบภารกิจของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 7 ภารกิจ ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 11) ได้กล่าวถึง การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาว่า ต้องมีการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา งานวิชาการ ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภารัตน์ ชนะมาร (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องสภาพปัญหาและผลสำเร็จในการบริหารจัดการ

หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เรื่องสภาพงานวิชาการทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

1.4 ด้านการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีการวิเคราะห์ข้อมูลจากการรายงานผลการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหาข้อเสนอแนะต่างๆ มาเพื่อนำมาใช้ในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา วางแผนปรับปรุงกระบวนการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ให้ความสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และลำดับสุดท้ายจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย รวมทั้งยุทธศาสตร์การพัฒนาในปีการศึกษาต่อไป ซึ่งเป็นไปตามที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 27) ได้กล่าวถึงการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตรในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา คือ สถานศึกษานำผลการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร และสถานศึกษาดำเนินการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร และปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับชนศักดิ์ เปาริก (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ 2 ผลการวิจัยพบว่า การปรับปรุงพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับปฏิบัติมาก และมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

2. จากผลการเปรียบเทียบ สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากครูไม่ว่าเพศหญิงหรือเพศชาย มีสิทธิและเสรีภาพและโอกาสในการแสวงหาความรู้เท่าเทียมกัน ส่งผลให้ครูที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ไม่แตกต่างกัน ทำให้ส่งผลดีต่อผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ งานวิจัยชัยณัฐนัฏ วิรัตน์เกษม (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามทฤษฎีของครู โรงเรียนนำร่องในสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีทฤษฎีต่อปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนงค์ วิชัยรัมย์ (2553 , บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในตำบลคงใหญ่ อำเภอพิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า ครูและ

ผู้บริหารสถานศึกษาในทุกด้านมีระดับความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหา ด้านบริหารหลักสูตรสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. จากผลการเปรียบเทียบ สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามเพศ ตามประสบการณ์การทำงาน คือ ประสบการณ์ทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี ประสบการณ์ทำงานระหว่าง 10-20 ปี และ มากกว่า 20 ปีขึ้นไป โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจสืบเนื่องมาจาก ครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานมาก หรือน้อยมีสิทธิและโอกาสเท่าเทียมกันในการแสวงหาความรู้ และเสริมทักษะในการพัฒนาตนเองเพื่อความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และเข้าใจหน้าที่ที่รับผิดชอบในหน้าที่หลักของตนเอง คือ การสอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการที่จะต้องได้รับการประเมินจากผู้บริหารสถานศึกษาที่ตนเองทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญกอง พลสมัคร (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยอแสง นาคกระแสร (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พบว่า สภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัย

1.1 ผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ต้องมีความเข้าใจที่ ชัดเจน ตรงกันเกี่ยวกับหลักสูตร รวมทั้งเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง และสามารถปฏิบัติหน้าที่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษา ระดมความคิดจากทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมคิดร่วมตัดสินใจในการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาของตนเองนั้น ต้องอาศัยการเปลี่ยนแปลงแนวคิด วิธีการ รูปแบบ และ ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์จากกรอบแนวคิดเดิม สู่แนวคิดใหม่ความรู้ใหม่วิธีการบริหารจัดการ และ แนวปฏิบัติใหม่ๆ ซึ่งต้องมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน

1.2 โรงเรียนทั่วไป โรงเรียนที่มีความพร้อมการใช้หลักสูตรและโรงเรียนต้นแบบ การใช้หลักสูตร ควรมีความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ประสาน แบ่งปัน ลักษณะเป็นเครือข่ายความร่วมมือในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

1.3 การนิเทศ ติดตาม กำกับดูแลคุณภาพของหลักสูตรสถานศึกษา ผู้นิเทศควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเข้าใจบริบทที่แตกต่างกันของโรงเรียนเป็นอย่างดีผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องมีส่วน ร่วมในการวางแผนการนิเทศ ร่วมสรุปหาจุดเด่นจุดด้อยภายหลังจากการนิเทศแล้วมาพัฒนา ปรับปรุง หลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็น ต่อสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านอื่น เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนของครู เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการเรียนการสอนต่อไป

2.2 ควรใช้การวิจัยแนวเดิม แต่เปลี่ยนรูปแบบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จากแบบสอบถามเป็นแบบสัมภาษณ์ หรือ แบบสังเกต หรือใช้หลายรูปแบบร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *พัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 11การจัดทำ*

หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนำร่องหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. เขตการศึกษา 11. อุบลราชธานี.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร.*

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.*

คมคาย ภิญญ. (2553). *การศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.*

ฉันท ชาติทอง. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. นครปฐม : โรงพิมพ์เพชรเกษม.*

จันทิมา แสงเลิศอุทัย. (2545). *การบริหารจัดการ โรงเรียนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น : การศึกษาเฉพาะกรณี สอง โรงเรียนในบริบทที่ต่างกัน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*

- เจนจิรา ชมชื่น. (2552). การประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ในกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนชุมชนบ้านพร้าวห่ม อำเภอมะแม่ม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ช่อเพชร วงศ์เสนา. (2557). สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- เชษฐพงศ์ สุขปาน. (2547). สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ฐิติรัตน์ ปานผู้มีทรัพย์. (2549). ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- เดชดำรง ตระชอง. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพการศึกษาด้านคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- ทวี เพชรพะยอม. (2551). สภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามะเงงเทร เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- เทิดศักดิ์ บุญรินทร์. (2555). การบริหารหลักสูตรท้องถิ่นสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนบ้านห้วยทรายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามะเงงเทรเขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เทียมจันทร์ ไตวิชา. (2556). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนช่องฟ้าซินเชงวาณิชบำรุงจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทิร์น.
- ธงชัย ช่อพฤษา. (2548). การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน. คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ธนศักดิ์ เปริก. (2550). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- ธวัชชัย ชัยจิรณากุล. (2545). หลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- ธัญญ์นภัต วิรัตน์เกษม. (2554). ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามทรรณะของครูโรงเรียนนาร่องในสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี อำเภอมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

- นิกร เขียวพิมาย. (2545). การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหา
บัณฑิต สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- บงกช ปิงเมือง. (2557). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของ
โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- บัญชา อึ้งสกุล. (2539). บทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน. สารพัฒนา
หลักสูตร.
- บุญทอง พลสวัสดิ์. (2559). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุวิทย์วิทยาสน.
- บุญร่วม วิชาชัย. (2543). ปัจจัยที่ส่งผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของผู้บริหาร
หลักสูตรท้องถิ่น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ประสาธน์ เนื่องเฉลิม. (2553). หลักสูตรการศึกษา. มหาสารคาม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พุดพิงศ์ แสงฤทธิ์. (2547). การบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียน
เครือข่าย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ปีการศึกษา 2545. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ภาวิดา ธารศรีสุทธิ และศิริพงษ์ เสาภายน. (2559). การศึกษาอิสระ. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร :
มิตรภาพการพิมพ์และสตีวิโอ.
- มนัสพงษ์ เต็มอุดมทรัพย์. (2549). การใช้กระบวนการบริหารในการสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตร
ท้องถิ่นของโรงเรียนบ้านทุ่งเกลี้ยง อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหา
บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. (2549). วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สกลนคร : มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสกลนคร.
- มังกร ทศวงษา. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานและความสำเร็จของการบริหารโดย
ใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 3.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ยอแสง นาคกระแสน. (2557). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของข้าราชการ
ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ปริญญา
โท มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

- รุจิร ภู่อาระ. (2545). การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ. บั๊กพอยท์.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2551). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา. นำศิลป์โฆษณา.
- วสันต์ วงศ์กันหา. (2554). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ได้รู้ม โพรธิไทร กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วิชิต อินนันไชย. (2556). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี.
- วิเชียร พลดี. (2548). การบริหารหลักสูตรของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศรีสะเกษ เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วิทยา สุทธิ. (2555). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาในกลุ่ม โรงเรียนเมืองบุรีรัมย์ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วิภาดา ศรีลาศักดิ์. (2555). การศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนเขตเทศบาลเมือง มุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.
- วิภารัตน์ กันทะมาศ. (2557). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอยุณยม จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.
- วิรุฬ เกิดภักดี. (2551). การศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครสำนักงานเขต บางขุนเทียน. ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2543). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ.
- ศักดิ์ศรี ปาณะกุล. (2543). หลักสูตรและวิธีการสอนทั่วไป. (พิมพ์ครั้งที่ 5.) กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัย รามคำแหง.
- สมพงษ์ ทับทิมหิน. (2548). การศึกษาสภาพการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นไปใช้ในโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- สมาน อัสวภูมิ. (2551). การบริหารการศึกษาสมัยใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 4.) อุบลราชธานี. อุบลกิจออฟเซต การพิมพ์.
- สรศักดิ์ สีตาชัย. (2555). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษิต มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *สรุปผลการดำเนินงาน 9 ปีของการปฏิรูปการศึกษา* (พ.ศ. 2542-2551). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุดารัตน์ ชนะมาร. (2550). *สภาพปัญหาและผลสำเร็จในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท* มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลนคร.
- สุเทพ ตะไกรแก้ว. (2544). *การบริหารจัดการในการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคน ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานี. ปริญญาโท* การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวริย์ ชนะเลิศ. (2550). *สภาพการบริหารการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 2. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท* มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- อดิเทพ พลชัย. (2552). *สภาพการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์* คุรุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อนงค์ วิชัยรัมย์. (2553). *การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในตำบลดงใหญ่ อำเภอพิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7. วิทยานิพนธ์* คุรุศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- อนรรักษ์ นนทมา. (2554). *ความพึงพอใจต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3. วิทยานิพนธ์* คุรุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อังสุมารินทร์ รูปงาม. (2559). *การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในระดับประถมศึกษาในอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์* ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.
- อัญริยา ศรีมั่งคั่งพล. (2554). *การศึกษาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็กที่ผ่านการประเมินรอบ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์* คุรุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เอกสิทธิ์ จุลโคตร. (2554). *สภาพและปัญหาในการบริหารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์* คุรุศาสตร มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- Murdock, Sunnye J. (1998). *An Analysis of the Impact of Curriculum Management Audits on Publicschool Systems in Texas*. Massachusetts : United states of Amarica.
- Ota, Wang V. (1995, December). *Curriculum Management and cognitive Style : Cultural Competency in Genetic counseling. Dissertation Abstracts International*, 6 (December 1995), 2118 - A.

UNESCO. (1978). *"Strategies and proceduresb in developing and implementing curriculum.*
" Report of a workshop (Seoul. 1-30 August 1997). P.66.